

לשכת נשיא הרפובליקה הפדרלית של גרמניה

הנאום באינטרנט:
www.bundespräsident.de
עמוד 1 מתוך 2

נשיא הרפובליקה הפדרלית של גרמניה פרנק-וולטר שטיינמאייר בשידור לרגל השקת שנת היובל לציון "1700 שנים חיים יהודיים בגרמניה" ב- 21 בפברואר 2021 בקלן

כאשר הנער בן ה-14 הגיע לברלין בסתיו 1743, איש לא יכול היה להעלות על דעתו שהוא יהפוך לאחד המלומדים החשובים ביותר של תקופתו. משה מנדלסון, בהמשך ידידו של לסינג וניקולאיס, שהגיע לבירה הפרוסית כיהודי צעיר וחסר זכויות והגנה, אותו משה מנדלסון קשור קשר אמיץ לעידן הנאורות הגרמני במאה ה-18. הוא סלל את הדרך לתנועת ההשכלה ולאמנציפציה של היהודים.

עידן הנאורות היה ללא ספק נקודת מפנה, גם אם עברו יותר ממאה שנים נוספות עד שיהודים קבלו לבסוף זכויות שוות. אך החיים היהודיים בגרמניה של היום החלו מוקדם הרבה יותר בהיסטוריה שלנו. ניתן להתחקות אחר עקבותיהם כאן בקלן עד לפני 1700 שנה, עם פרסומו של צו הסובלנות של הקיסר הרומי קונסטנטינוס – איזה פרק זמן! ואיזה מקום ראוי הוא זה להתחיל בו את שנת היובל הזו, כאן בקהילה היהודית הוותיקה בארצנו!

בשנה חגיגית זו יש כל כך הרבה מה ללמוד ומה לגלות מחדש. בין אם בפילוסופיה, ספרות, ציור ומוסיקה, במדע, ברפואה ובכלכלה, יהודים השתתפו בכתיבתן ועיצובן של תולדותינו והביאו את התרבות שלנו לזהור באור יקרות. היהדות תרמה תרומה מכרעת לכניסת גרמניה לעידן המודרני. גם באזורים הכפריים, בעיירות ובכפרים קטנים רבים, נמצאות עדויות לחיי היומיום היהודיים הרבגוניים, עדויות המובילות אותנו לתחילת ימי הביניים.

עם זאת עלינו להישיר מבטנו לעבר ההיסטוריה בת 1700 השנים הללו בכנות. רק כך נשכיל להפיק לקחים להווה ולעתיד. זו הייתה ונשארת האחריות שלנו! כמעט תמיד יהודיות ויהודים נתפסו כזרים או לפחות כשונים. תולדות היהודים בגרמניה מספרות על אמנציפציה ושגשוג, אך גם על השפלה, הדרה ושליטת זכויות.

"זמנם של היהודים בגרמניה תם אחת ולתמיד", בכך היה משוכנע המלומד הגדול ליאו בק לאחר שבר הציוויליזציה של השואה, לאחר רצח מיליונים מיהודי אירופה, לאחר השמדת התרבות היהודית. ואף על פי כן, היום שוב יש חיים יהודיים, והם אפילו מבלבלים מחדש, הודות לאלה ששבו ולמהגרים ממדינות ברית המועצות לשעבר, וגם בזכות הישראלים הצעירים שנמשכים לגרמניה. איזה אושר לאין ערוך לארצנו!

כן, החיים היהודיים היום הם מגוונים, רב-אנפיים, תוססים ומלאי תנופה. אני מוקיר תודה על כך מעומק לבי. אך עדיין רובץ עליהם איום, והיום אפילו איום גדול יותר, בתקופה של גילויים פומביים של אנטישמיות, כאשר מתנקש, תוקף בית כנסת הומה מאדם – ביום הקדוש ביותר ליהודים.

כתובת לשכת נשיא הרפובליקה הפדרלית של גרמניה
ברלין 11010
טל" 030 2000-2021
פקס 030 1810200-2870
דוא"ל PRESSE@BPRA.BUND.DE
אתר WWW.BUNDESPRÄSIDENT.DE

צעירים מהקהילה היהודית בברלין ספרו לי ב"יום הקהילה היהודית" בברלין באיזו תדירות הם נתקלים בשגרת היומיום בדעות קדומות, קלישאות, בורות. הם חברים בקבוצה שיוצאת ופונה לציבור כדי להסביר מה היא בעצם יהדות. התרשמתי מהמחויבות ומהפתיחות של הצעירים הללו. אבל הם גם דיברו על כמה הם רוצים להיות מה שיהודים בגרמניה נאבקו למענו מאות בשנים: לא זרים, לא אחרים, אלא צעירים ממוצא יהודי בחברה מגוונת וסובלנית, כאן בגרמניה.

אם יורשה לי, כנשיא גרמניה, להביע משאלה לשנת יובל זו, אבקש לא רק התחייבות ברורה כי יהודיות ויהודים בגרמניה יהיו חלק מאתנו, שותפים בקרבנו, אלא גם שנתייבב נחרצים מול אלה שעדיין – או שוב - מעמידים זאת בסימן שאלה. הזיכרון של 1700 שנות היסטוריה משותפת, עתירת תהפוכות מלמד אותנו: הרפובליקה הפדרלית של גרמניה, תהיה שלמה עם עצמה רק כאשר יהודים יוכלו להרגיש כאן לגמרי בבית. לקיים הבטחה זאת, היא נחלת 1700 השנים של חיים יהודיים בגרמניה!